

Η 3η συνάντηση της 18ης Ολομέλειας της Διεθνούς Μικτής Επιτροπής επί του Θεολογικού Διαλόγου μεταξύ Ορθοδόξων και Λουθηρανών στο Κάιρο

[Πατριαρχεία](#) / [Πατριαρχείο Αλεξανδρείας](#)

Η τρίτη και τελευταία Συνάντηση της 18ης Ολομελείας της [Διεθνούς Μικτής Επιτροπής](#) επί του Θεολογικού Διαλόγου μεταξύ της Ορθοδόξου Εκκλησίας και της [Παγκοσμίου Λουθηρανικής Ομοσπονδίας](#) πραγματοποιήθηκε μεταξύ 24η και 31η Μαΐου 2024 στο Κάιρο Αιγύπτου. Η Συνάντηση φιλοξενήθηκε από το Πατριαρχείο Αλεξανδρείας και πάσης Αφρικής και οι εργασίες πραγματοποιήθηκαν στην ιστορική

Ιερά Πατριαρχική Μονή Αγίου Μεγαλομάρτυρος Γεωργίου, Παλαιού Καΐρου.

Η Επιτροπή αποφάσισε ότι η 1η Προπαρασκευαστική Συνάντηση για την 19ην Ολομέλεια θα πραγματοποιηθεί μεταξύ 11ης και 14ης Νοεμβρίου 2024 στο Ελληνικό Κολλέγιο του Τιμίου Σταυρού Βοστώνης, Η.Π.Α. υπό την φιλοξενία της Ελληνορθοδόξου Αρχιεπισκοπής Αμερικής και του Οικουμενικού Ινστιτούτου Huffington.

Στην Συνάντηση ήταν συμπροεδρεύοντες οι Σεβ. Μητροπολίτης **Κρήνης** Καθ. κ. Κύριλλος (Οικ. Πατριαρχείον) εκ μέρους της Ορθοδόξου Εκκλησίας και ο Επίσκοπος Dr. Johann Schneider (Ευαγγελική Εκκλησία εν Κεντρ. Γερμανία) εκ μέρους της Παγκοσμίου Λουθηρανικής Ομοσπονδίας. Η Ολομέλεια ασχολήθηκε με την θεματική: **«Το Άγιον Πνεύμα, Εκκλησία και Κόσμος: Δημιουργία, Άνθρωπος και Σωτηρία»**, και ολοκλήρωσε τις συζητήσεις και εργασίες αυτής επί του Θέματος της Πνευματολογίας και του έργου του Αγίου Πνεύματος, οι οποίες άρχισαν κατά το έτος 2023.

Η **Ορθόδοξος Εκκλησία** εκπροσωπήθηκε από: Σεβ. Μητρ. Κρήνης Καθ. κ. Κυρίλλου (Οικ. Πατριαρχείον), Πανοσιολ. Διακόνου Οικουμενίου Αμανατίδου, Υπογραμματέως της Αγίας και Ιεράς Συνόδου (Συγγραμματέως, Οικ. Πατριαρχείον), Σεβ. Μητρ. Αξώμης Δρος κ. Πέτρου (Πατριαρχείον Αλεξανδρείας), Πανοσιολ. Αρχιμ. Philip Hall (Πατριαρχείον Αντιοχείας), Ελλογ. Καθ. Δρος Rade Kisić (Πατριαρχείον Σερβίας), Αιδεσιμολ. Πρωτοπρ. Καθ. Δρος Γεωργίου Zviadadze (Πατριαρχείον Γεωργίας), Πανιερ. Μητρ. Ταμασού και Ορεινής Δρος κ. Ησαίου (Εκκλησία της Κύπρου), Σεβ. Μητρ. Περιστερίου Καθ. κ. Γρηγορίου, (Εκκλησία της Ελλάδος), Ελλογιμ. κ. Jerzy Betlejko (Εκκλησία Πολωνίας), Ελλογιμ. Καθ. Δρος Nathan Horpe (Εκκλησία της Αλβανίας), Αιδεσιμολ. Πρεσβ. Δρος Václav Ježek (Εκκλησία Τσεχίας και Σλοβακίας) και των Συμβούλων Αιδεσιμολ. Πρωτοπρ. Στεφάνου Χρυσάνθου (Εκκλησία της Κύπρου) και Αιδεσιμολ. Πρωτοπρ. Καθ. Δρος Δημητρίου Μπαθρέλλου (Εκκλησία της Ελλάδος).

Η **Παγκόσμιος Λουθηρανική Ομοσπονδία** εκπροσωπήθηκε από: Επισκόπου Dr. Johann Schneider (Συμπροέδρου), Rev. Prof. Dr. Dirk G. Lange (Συγγραμματέως, LWF Geneva), Rev. Prof. Dr. Stephanie Dietrich (Church of Norway), Rev. Dr. Lalissa D. Gemechis (Ethiopian Evangelical Church Mekane Yesus), Dr. Maria Munkholt Christensen (Evangelical Lutheran Church in Denmark), Rev. Dr. Heta Hurskainen (Evangelical Lutheran Church in Finland), Prof. Dr. Kenneth Appold (Evangelical Lutheran Church of America) και των συμβούλων Rev. Prof. Dr. Jennifer Wasmuth (Evangelical Lutheran Church of Hanover, Germany) και Rev. Prof. Dr. Bernd

Το ζήτημα του Filioque

Το πρωί της Δευτέρας, 27ην Μαΐου, τα μέλη της Επιτροπής απησχόλησε το **ζήτημα του Filioque**. Μετά την εισήγηση του Αιδεσιμολ. Πρωτοπρ. Καθ. Δρος Δημητρίου Μπαθρέλλου περί της ιστορίας και εξέλιξης του ζητήματος, παρουσιάσθηκε το σχέδιο Κοινής Δηλώσεως περί του Filioque, το οποίον συνετάχθη κατά την Προπαρασκευαστική Συνάντηση εν Ταλλίν, τον Νοέμβριον του 2023. Η ολομέλεια μετά από μακρά συζήτησιν και διαβούλευσιν ενέκρινε το σχέδιο της Δηλώσεως μετά προσθηκών και βελτιώσεων. Η τελική μορφή της κοινής Δηλώσεως περί του Filioque θα δημοσιευθεί μέχρι το τέλος του έτους. Το κείμενο είναι καρπός του πλέον των τεσσαράκοντα ετών δημιουργικού διαλόγου μεταξύ Λουθηρανών και Ορθοδόξων και θα αποτελέση την κοινή συμβολήν του Διαλόγου εις την επέτειον των 1700 ετών από της συγκλήσεως της Α΄ Οικουμενικής Συνόδου εν Νικαία (325).

Οι εργασίες του Διαλόγου επικεντρώθησαν σε δύο θεματικές στη συνέχεια του έργου των προηγηθέντων συναντήσεων: α) Η επίκλησις εκτός της Θ. Ευχαριστίας και β) Αποκλειστικότητα και Περιεκτικότητα εις την δράσιν του Αγίου Πνεύματος. Δι' αμφοτέρα τα θέματα επαρουσιάσθησαν δύο εισήγησεις από τους Prof. Dr. Kenneth Appold και Αιδεσιμολ. Πρεσβ. Δρ. Václav Ježek, περί της παρουσίας επικλητικών προσευχών εις ακολουθίας εκτός της ευχαριστίας και τους Dr. Maria Munkholt Christensen και Καθ. Δρ. Nathan Horpe αντιστοίχως, περί της αποκλειστικής και περιεκτικής δράσεως του Αγίου Πνεύματος εντός και εκτός των ορίων του Χριστιανισμού.

Οι συζητήσεις επί των εισηγήσεων κατέληξαν εις την παρουσίαν κοινού κειμένου επί τη βάσει σχεδίου, το οποίο συνέταξεν η Επιτροπή κατά την συνάντησιν εν Βιττεμβέργη 2023. Το τελικό κείμενο της Κοινής Δηλώσεως συνίσταται εκ πέντε ενοτήτων: α) Το Άγιος Πνεύμα εις την Δημιουργίαν, β) Το Άγιον Πνεύμα εις την Οικονομίαν και το Κήρυγμα του Ευγγελίου, γ) Το Άγιον Πνεύμα εις τον Κόσμον, δ) Το Άγιον Πνεύμα, η Λειτουργία και η Εκκλησία, ε) Η Επίκλησις του Αγίου Πνεύματος εις την ζωήν της Εκκλησίας εκτός της Θείας Ευχαριστίας, στ) η κοινή δήλωσις περί του Filioque (θα δημοσιευθή και ξεχωριστά) και ζ) προτάσεις.

Πολυαρχιερατική Θεία Λειτουργία

Κατά την έναρξιν των εργασιών, την Κυριακήν 26ην Μαΐου, η Επιτροπή συμμετείχε εις την πολυαρχιερατική Θεία Λειτουργία προεξάρχοντος του Σεβ. Μητροπολίτου

Κρήνης κ. Κυρίλλου εν τω Ι. Ν. Αγίων Κωνσταντίνου και Ελένης εις την Ηλιούπολιν του Καΐρου. Στην ακολουθία παρίστατο ο Εξοχ. Πρέσβυς της Ελληνικής Δημοκρατίας εν Αιγύπτω κ. Νικόλαος Παπαγεωργίου και εκπρόσωπος της Πρεσβείας της Κύρπου και μέλη της Ελληνικής Κοινότητος Καΐρου. Εν συνεχεία παρετέθη εόρτιον γεύμα εις τον Ναυτικόν Όμιλον Καΐρου πλησίον του Νείλου ποταμού.

Τα μέλη της Επιτροπής του Διαλόγου επισκέφθησαν **ιστορικά μνημεία** της πόλεως του Καΐρου, το Μουσείον Αυγυπτιακού Πολιτισμού και τις Πυραμίδες, περιηγήθησαν εις το Μουσείον, τον ρωμαϊκόν Πύργον και τα Παρεκκλήσια της Ι. Μονής του Αγίου Γεωργίου, και εις τους τάφους των Πατριαρχών Αλεξανδρείας, όπου ο Σεβ. Μητρ. Περιστερίου κ. Γρηγόριος ετέλεσεν τρισάγιον. Ακολούθως επεσκέφθησαν την Κρεμαστήν Εκκλησίαν, όπου τους καλωσόρισεν ο Πρωτοσύγκελλος του Επισκόπου εν Παλαιώ Καΐρω της Κοπτικής Εκκλησίας.

Η τελευταία ημέρα των εργασιών

Την Πέμπτη 30ην Μαΐου, τελευταία ημέρα των εργασιών, ανεγνώσθησαν μήνυμα της Α.Θ.Π. του Οικουμενικού Πατριάρχου κ. κ. Βαρθολομαίου και της Γενικής Γραμματέως της Παγκοσμίου Λουθηρανικής Ομοσπονδίας Dr. Anne Burghardt. Ο Σεβ. Μητρ. Κρήνης κ. Κύριλλος εξέφρασεν την ευγνωμοσύνην και την ελπίδαν αυτού διά την συνέχειαν του έργου του Διαλόγου και ο Επίσκοπος Johann Schneider εσημείωσεν το ανοικτόν πνεύμα των συνομιλιών.

Η Επιτροπή εξέφρασε την βαθεία εκτίμηση και ευγνωμοσύνη αυτής προς την Α. Θ. Μακαριότητα τον Πάπα και Πατριάρχην Αλεξανδρείας και πάσης Αφρικής κ. κ. Θεόδωρον, τον Σεβ. Μητροπολίτην Μέμφιδος κ. Νικόδημον, Πατριαρχικόν Επίτροπον Καΐρου, τον Σεβ. Μητροπολίτην Πτολεμαίδος κ. Παντελεήμονα, Αρχιγραμματέαν της Ιεράς Συνόδου και τον Πανοσιολ. Αρχιμανδρίτην Δρ. Δαμασκηνόν Alazrai, Καθηγούμενον της Ι. Πατριαρχικής Μονής Αγίου Γεωργίου διά την γενναιόδωρον φιλοξενίαν αυτών εις την ιστορικήν Πρωτεύσουσαν της Αιγύπτου, το Κάιρον.